

Jaarprogramma groep 5

Lezen

De volgende leesvormen komen in groep 5 aan bod:

Begrijpend lezen

De methode die we gebruiken heet “ Nieuwsbegrip XL”. Het stimuleert het leesbegrip op een leuke, aansprekende manier. Actuele teksten worden als uitgangspunt gebruikt en er wordt structureel aan woordenschat gewerkt. Nieuwsbegrip gaat uit van 5 strategieën: voorspellen, ophelderen van onduidelijkheden, samenvatten, vragen stellen en relaties/verwijswoorden.

Iedere week bevat één instructieles. In de instructielessen maakt de leerkracht met de kinderen gebruik van een informatieve leestekst gebaseerd op de actualiteit. Met actuele teksten oefenen de kinderen de geleerde vaardigheden uit de instructieles. Via een vast stappenplan en een vragenlijst leren de kinderen hoe ze de juiste informatie uit een tekst kunnen halen. Dit wordt 1x per week gedaan en de leerkracht begeleidt de kinderen hierin. De kopieerbladen worden na de les mee naar huis gegeven. Daarnaast oefenen de kinderen de aangeleerde vaardigheden 1x per week zelfstandig op de computer door middel van andere tekstsoorten.

Technisch Lezen

Groep 4 & 5:

De methode die we gebruiken is de nieuwste versie van “Estafette”. Kenmerken van een goede technische leesvaardigheid zijn het leestempo (vlot lezen) en accuratesse (correct en foutloos lezen). Deze beide kenmerken zijn allebei even belangrijk om tot begrijpend lezen te leren komen.

De verschillen in leesvaardigheid binnen een klas kunnen groot zijn. Om goed met deze verschillen te kunnen omgaan werkt de nieuwste versie van Estafette met verschillende niveaus binnen de klas. Kinderen die behoefte hebben aan meer instructie en begeleiding bij het leesproces krijgen deze van de leerkracht. Kinderen die minder behoefte hebben aan sturing en begeleiding bij het leestraject krijgen een meer zelfstandig programma aangeboden.

Om dit in de klas goed hanteerbaar te maken werkt Estafette met de volgende niveaugroepen in de klas.

Aanpak 1: Voor risicolezers. Met begeleiding, extra leestijd en meer instructie. De leerkracht maakt veel tijd om deze groep te begeleiden.

Aanpak 2: Voor methodevolgers. Deze kinderen lezen op het niveau van de klas. Ze volgen een klassikale basisinstructie en gaan daarna zelfstandig werken.

Aanpak 3: Voor snelle lezers. Deze kinderen krijgen minimale instructie, werken volop zelfstandig en hebben veel vrijheid in het lezen.

Om te beoordelen voor welke aanpak uw kind in aanmerking komt gaan we uit van de scores van toetsen. Hierbij wordt ondermeer gebruikt gemaakt van de scores van de DMT toets van CITO en AVI testen. In september en in januari wordt er een indeling gemaakt welk kind voor welke aanpak in aanmerking komt.

In de praktijk wordt er elke week 2x 45 minuten tijd besteed aan het werken met Estafette. In de eerste week zijn dit 2 instructie lessen. In de tweede week is dit één instructie les en een toepassingsles. De toepassingsles is vooral gericht op het herhalen van aangeboden stof in de afgelopen weken, het creëren van extra leestijd voor kinderen die dit nodig hebben en het bevorderen van leesplezier. Tijdens de toepassingsles zal er met regelmaat tijd en aandacht zijn voor leesplezier en leesbeleving.

Materialen die gebruikt worden:

Werkboek en leesboek: voor kinderen die werken met aanpak 1 en 2.

Estafette loper (werkboek) en leesboek: voor kinderen die werken met aanpak 3

Vloeiend en Vlot: Een ringboekje voor alle kinderen om te blijven herhalen bij het lezen.

Taal

De methode Taal in beeld biedt een jaarprogramma voor 34 schoolweken. Hierin zijn opgenomen: acht blokken van vier weken en twee uitloopweken (één na blok vier en één na blok acht). In de eerste drie weken van elk blok worden twaalf basislessen aangeboden. In de vierde week is er een toetstaak. Afhankelijk van de resultaten krijgen de leerlingen daarna herhalingstaken of plustaken.

Blok 1 is een herhalingsblok van het voorgaande jaar waarin kort de belangrijkste stof aan bod komt

Blok 8 is een terugblikblok waarin de leerstof van dat schooljaar kort wordt samengevat en herhaald. Over de jaren heen bevatten alle blokken voor alle jaargroepen dezelfde thema's.

De leerstof in Taal in beeld kent vier taaldomeinen:

1. woordenschat: woordleervaardigheden, woordonthoudvaardigheden, strategieën
2. spreken/luisteren: gesprekstechnieken, spreek/luister situaties, lichaamstaal, woordgebruik
3. schrijven (stellen): tekstsoorten schrijven, tekstonderdelen, woordgebruik, opbouw, lay out
4. taalbeschouwing: woordbouw, zinsbouw, ontleden en taalgebruik

Spelling

Spelling in beeld gaat uit van het leren spellen door het toepassen van strategieën.

De aandacht gaat uit naar het spellingproduct (zoveel mogelijk woorden goed schrijven), en naar het spellingproces (de juiste denkwijze volgen).

De leerstof in Spelling in beeld is gebaseerd op drie strategieën:

1. Klankstrategie, schrijven zoals je het woord hoort.
2. Regelstrategie, het toepassen van de spelling regel,
3. Weetstrategie

Voor de evaluatie per blok zijn er in elk blok twee dictees opgenomen. Een signaaldictee na les 5 en een controledictee na les 6. Het signaaldictee is facultatief. Bij ieder woord wordt de passende strategie gekozen. De leerlingen geven aan of ze denken dat het woord goed geschreven is. Ze kijken hun eigen dictee na en verbeteren de fouten. De uitlegkaarten kunnen nog eens worden doorgenomen.

Als de stof door veel leerlingen onvoldoende wordt beheerst, dan zijn er mogelijkheden voor begeleide herhalingslessen.

Rekenen Rekenen

De Methode “**Alles telt**” is een realistische reken- en wiskunde-methode. Het organisatiemodel van Alles telt kent twee hoofdcomponenten: een leerkrachtgebonden les en een les zelfstandig werken. De methode bestaat uit 6 blokken van 25 lessen. Een blok duurt 6 weken. Elke lesweek bestaat uit vijf lessen: twee interactieve, leerkrachtgebonden lessen en drie zelfstandig werkenlessen (grotendeels leerkrachtvrij). Deze lestypen wisselen elkaar systematisch af.

In de zesde week worden de leerlingen getoetst. Aan de hand van de score kan de leerkracht bepalen welke leerlingen nog basisstof moeten herhalen en welke leerlingen verrijkingsstof aankunnen.

We rekenen in de eigen groep. Differentiatie binnen de groep vindt plaats op 4 niveaus. Alle leerlingen doen mee met de instructie van de groep. Daarna kan elke leerling de leerstof op zijn/haar eigen niveau verwerken:

- het reguliere programma
- plusschriften voor zeer goede rekenaars
- het minimumprogramma voor zwakke rekenaars
- maatschriften voor zeer zwakke rekenaars

Onderdelen die aan bod zullen komen zijn onder andere:

- Optellen en aftrekken onder de 1000
- Werken met contextsommen (sommen in een verhaal)
- Cijferend optellen
- Ongeveer rekenen
- Tafels 1 t/m 10 beheersen
- Deelsommen kunnen uitrekenen met en zonder rest
- Vermenigvuldigen en delen van 10 – tallen
- Verhoudingstabellen
- Meten: lengte en omtrek, oppervlakte, inhoud/volume, gewicht
- Meetkunde: het kunnen vergelijken van ruimtelijke figuren en kunnen oriënteren in de ruimte
- Handig rekenen met geld
- Het leren van digitale tijden en analoge tijden en hiermee kunnen rekenen
- Het kunnen aflezen van tabellen en staafgrafieken

Het is erg fijn als u thuis helpt met het oefenen van het klokkijken en de tafels 1 t/m 10. (Dit kan met o.a. www.onlineklas.nl/ www.rekenweb.nl/)

Schrijven

De methode “*Schrift*” biedt verschillende werkvormen aan om de coördinatie van het schrijven te oefenen. Naast het schrijven in het schrijfschrift, krijgen de leerlingen allerlei losse oefeningen.

De leerlingen beheersen alle kapitalen (hoofdletters) en kleine letters. Door middel van oefeningen worden deze voortdurend herhaald. De nadruk ligt bij deze methode op de kwaliteit van het schrijven en niet zozeer op de kwantiteit. Het gaat er om dat de kinderen netjes leren schrijven.

Engels

Het komende schooljaar starten we schoolbreed met de invoering van Engels. Dit jaar gebruiken we om een keuze te maken welke methode we hiervoor gaan gebruiken. In de klas zullen we de kinderen door middel van verschillende werkvormen kennis laten maken met het vak Engels. Hierbij kunt u denken, aan liedjes aanleren en korte zinnen oefenen in het Engels.

Geschiedenis

De methode “ *Bij de tijd*” is opgebouwd in 10 tijdvakken, die gedurende groep 5 t/m 8 terugkeren. Nederland staat in groep 5 centraal.

De leerstof bestaat uit 6 blokken van 5 lessen. Elk blok bestaat uit een instructie les en drie zelfstandig werklessen. De vijfde les bestaat uit een toets. Binnen de lessen is duidelijk sprake van differentiatie in vragen en opdrachten. In het werkboek en op de kopieerbladen staan bloemetjesvragen. Deze zijn verdiepend en stellen hogere eisen aan het inlevingsvermogen. Deze vragen hoeven niet door alle leerlingen gemaakt te worden. Het blok wordt afgesloten met een toets.

De leerlingen krijgen een samenvatting en/ of mindmap met daarbij behorende studievragen, zodat zij dit tijdens het zelfstandig werken nog een paar keer kunnen overlezen.

Thema's die onder andere aan bod zullen komen zijn:

- Jagen en verzamelen (pre historie)
- Monniken en ridders (Middeleeuwen)
- Regenten en vorsten (Gouden Eeuw)
- Burgers en stoommachines (Industriële Revolutie)
- De Tijd tussen WO I en WO II

Aardrijkskunde

Met de methode “ *Wijzer door de wereld*” wordt voor een groot deel aandacht besteed aan “kaartvaardigheden”.

De leerlingen leren stapje voor stapje kaarten lezen en interpreteren.

Het uitgangspunt is in eerste instantie de directe leefomgeving van de leerling:

De straat, de wijk en de buurt waar de school staat.

De leerstof wordt behandeld in de volgende hoofdstukken:

- Van boven af
- Hier wonen wij
- Een stad verandert
- Rondom de stad
- Werken met de atlas
- Overall anders
- Nederland, waterland
- Andere landen

In de tweede helft van dit schooljaar beginnen de kinderen met de leerlijn topografie. De opgedane kennis van het aanvankelijk kaartlezen gaan zij nu meer toepassen. De topografie bestaat uit de volgende onderdelen:

- provincies, provincie/hoofdsteden en Amsterdam
- grote plaatsen in Nederland
- wateren in Nederland
- werelddelen en hun 'buurlanden'.

De leerstof is verdeeld over 8 hoofdstukken van 5 lessen. De vierde les van elk hoofdstuk is een toetsles. De vijfde les is een herhalingsles en/of een verdiepingsles. In de eerste 4 hoofdstukken komen de kaartvaardigheden op een speelse manier aan bod. Vanaf hoofdstuk 5 worden de kaartvaardigheden herhaald en thema's uit de omgeving van de leerling en uit Nederland behandeld. Ook wordt dan aandacht besteed aan de bovengenoemde topografie.

Biologie

De methode *Natuurlijk* is opgebouwd in 8 blokken. Elk blok duurt 4 weken. Het blok wordt afgesloten met een toets.

Onderwerpen die aan bod zullen komen zijn:

- *Voortplanting (planten en dieren)*
- *Mobiliteit : in beweging, lopen op zes poten*
- *Energie en kracht*
- *Licht, geluid en warmte*
- *Waarneming, transport en afweer: ogen en oren, gezond, proeven*
- *Voeding*

Daarnaast kijken wij het tv programma " Nieuws uit de natuur" en maken wij gebruik van de Natuur en Milieu Educatie projecten / excursies.

Verkeer

De leerlingen maken kennis met de verschillende verkeerssituaties, die wij op straat tegen kunnen komen aan de hand van de krant "*Jeugd Verkeerskrant Op Voeten en Fietsen*". Onderdelen zoals verkeersborden, openbaar vervoer, tekens geven en verkeer in de buurt komen aan bod.

Beeldende Vorming

Tekenen en handvaardigheid staan elke week centraal in de eigen groep. Daarnaast werken de groepen 5 regelmatig groepsdoorbrekend.

In de loop van het jaar komen verschillende technieken aan bod.

Lichamelijke opvoeding

De kinderen hebben twee maal in de week een gymnastiekles. Aparte gymschoenen, T-shirt en short of gypakje zijn verplicht! Eén les wordt gegeven door de vakleerkracht: Martijn Jansen, de andere door de groepsleerkracht.

Muziek

In groep 5 zingen we bekende liedjes en wordt het liedjes repertoire uitgebreid met nieuwe liedjes. Rond die liedjes doen we allerlei muzikale spelletjes en oefeningen op het gebied van ritme, maat en melodie en improvisatie. Ook gebruiken we muziekinstrumenten om liedjes te begeleiden en luisterspelletjes mee te doen

PAD Leerplan (Programma Alternatieve Denkstrategieën)

De leerlingen leren tijdens de PAD lessen Proberen Anders te Denken. Aan de hand van verschillende werkvormen praten de leerlingen over fijne (geel) en minder prettige (blauw) gevoelens. Regelmatig zetten de leerlingen hun padkaartjes neer, dit om aan te geven hoe zij zich op dat moment voelen. Gedurende één week zullen twee leerlingen centraal staan als PAD - kind van de week. Klasgenoten, de leerling zelf en de leerkracht geven een compliment aan het PAD - kind. Zo proberen wij elkaar bewust te maken van ons gedrag en om daar op een juiste manier mee om te gaan. Het leerplan richt zich o.a. op de volgende concrete doelen:

- Toenemende zelfcontrole: je bezinnen voordat je handelt
- Gevoel van eigenwaarde en zelfvertrouwen versterken, en vaardig worden in het geven en ontvangen van complimenten
- Toenemend begrip en gebruik van woorden die betrekking hebben op gevoelens.
- Beter de relatie zien tussen oorzaken en gevolgen, dat zal leiden tot beter verantwoordelijkheidsgevoel.
- Beter beseffen en begrijpen hoe je gedrag anderen beïnvloedt
- Kennis nemen en hanteren van stappen, die je moet nemen bij het oplossen van sociale problemen: rustig nadenken, probleem en gevoelens vaststellen, verschillende oplossingen bedenken, gevolgen inschatten, oplossing uitproberen en opnieuw proberen als een oplossing mislukt.,
- Vaardiger worden in voorkomen en / of oplossen van problemen en conflicten.

Catechese

We werken met de methode Hemel en aarde.

Vijfmaal per jaar wordt er een nieuw project aangeboden; met Kerstmis en Pasen horen daar ook vieringen bij.

Met deze lessen willen we de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen stimuleren en begeleiden. We geven we lessen over steeds verschillende onderwerpen. In deze lessen komen gebruiken, verhalen en symbolen uit allerlei godsdiensten aan de orde, zodat kinderen daarmee in aanraking komen.

Documentatiecentrum

De leerlingen maken een werkstuk in de vorm van een folder en een presentatie Nieuwskring. Hierbij hanteren we verschillende werkvormen: individueel en in tweetallen. Als informatiebron

gebruiken de kinderen hun eigen kennis, lesboeken, informatieboeken of het internet. We starten met documentatie rond de herfstvakantie.

Adaptief onderwijs

In het adaptief onderwijs staan drie kernwoorden centraal:

- Autonomie
- Competentie
- Relatie

Deze drie kernwoorden centraal stellend in onze wijze van onderwijs geven, zijn wij van mening dat wij de kinderen in de volle breedte de bagage meegeven die wij hen in hun verdere leven willen meegeven. Een direct gevolg van deze wijze van onderwijs geven is niet het onderwijs, maar *het kind centraal te stellen*. "Kind volgend onderwijs", of ook wel; Onderwijs op maat.

5a Liselotte Trijssenaar en Femke van der Rijst

5b Imke van der Meer en Lisanne Broere

5c Jeroen Vergeer en Wanda Hoogendoorn